

MLADI CRNOGORAC PETAR LUBARDA IZLAŽE U BEOGRADU

U prostorijama Francuskog kluba

Jedan mladi Crnogorac, slikar, došao je u Beograd i tu izložio. Nije došao baš pravo iz Crne Gore, već preko Pariza i Rima. Tamo je učio da slika i odande je doneo trideset i nekoliko slika, od kojih neke i vrlo velike. Samo njegovo ime, Petar Lubarda, nema nikakve veze sa lepom umetnošću. Lubardama su se u našim krajevima zvali topovi za odbranu od Turaka ili Mlečana. Đulad tih topova ubijala su neprijatelje manje od kamenja, koje su s ramena bacali brdani na njih. Ipak, biti čuvar lubarde značilo je veliku čast. To je, u neku ruku, veza sa Zapadom, sa civilizacijom. Čak u neku ruku i: umetnik. Umeti napuniti, nanišaniti, usijati šipku, dati znak za paljenje. Tamo gde bi dule palo, ne odviše daleko, načinio bi se grdan dim, a ponekad bi se iza dima ukazala i rupa na utvrdenju. Tada bi čuvar lubarde postajao slavan, isto kao i njegovi drugovi koji su dordama sekli glave.

Neki od predaka mladog slikara, bio je, sudeći po imenu, slavan nišandžija. Mladić što je pred nama, i ako nije tako mnogo izložen pogibelji kao njegov ded, nije ni manje hrabar, ni manje dobar nišandžija. Veštinu koju je naučio na Zapadu on smelo i precizno pokazuje svojim zemljacima. Ispred osećajnosti koja je toliko bogato, i toliko civilizacijom oplemenjena, da se nikad ne bi reklo da je iz oskudnih, ratničkih krajeva, istavio je on brdansku trezvenost kojom sve tačno raščlani i pogodi. Vrlo je mlad i zato i ne primeti kroz koliko teškoća ima da prode njegova veština; od punjenja topa do pogodka pravo u bedeme utvrdenja.

Ali, ostavljeno na stranu što je ovaj mladi čovek poreklom sa Brda, što nosi jedno živopisno ime, nalik na, pomalo sad komično i zastarelo, oružje, izlomljeno po arsenalima, Petar Lubarda raspolaže zaista retko složenom umetničkom prirodom. Njegove slike objavljuju čitav splet poetskih, slikarskih i muzičkih obdarenosti. Tamo gde dva topa nisu vezana slikarskim zakonom, vezana su poetskim nadahnućem, a uvedena u opšti ritam muzičke simfoničnosti. Tako se i moglo dogoditi da je razne uticaje, na izgled savršeno dispartatne, mogao ubedljivo preplesti samo složenošću svoje obdarenosti. Na jednoj istoj slici, vidimo tonsku ornamentiku Gogena da zatvara u sebe ekstatičnost El Greka i bojenu sinhroničnost Matisa.

Nesumnjivo je da je način na koji Lubarda oplemenjuje svoju umetničku osećajnost vrlo eklektičan. On je razgledao albume sa persiskim minijaturama, video italijanske futuriste iz prvog doba de Kirika, Prampolinija itd., dodao je tome ono što je u paleti Gogena egzotično, i u paleti Matisa čudno. Lubarda je stvorio svim tim jednu svoju specijalnu bizarnost, koja, kad se ne tiče više slikanja figura već predela, izgleda autohtona i izvorna. Ti tonovi natrulo žuti, ta patetična uzburkanost u atmosferi, ta punoća slikarskih elemenata koji se sa svih strana protkivaju, ne pripadaju više tačno